

VAŽNO

Djeca uče razgovarajući, igrajući se i komunicirajući s drugima. Ograničite vlastito vrijeme ispred ekrana kad ste s djetetom kako biste mogli primijetiti što vaše dijete radi.

Ekрани predstavljaju intenzivan podražaj za djetetov mozak i ne preporučuju se djeci mlađoj od 2 godine, jer negativno utječu na spavanje i pažnju.

Nemojte žuriti s odvikavanjem od pelena. Većina djece nije uspješna u odvikavanju u dobi do 2 ili 3 godine. Ako dijete nije spremno na odvikavanje, razdoblje odvikavanja od pelena može se produljiti.

Djeca u ovom periodu mogu burno reagirati zbog sitnica. Pokušajte reagirati na ponašanje svog djeteta na siguran način, pun ljubavi. Ostanite dosljedni u najvećoj mogućoj mjeri. Kontrolirajte svoje reakcije, ponašajte se onako kako želite da se ponaša i vaše dijete. Djeca najbolje uče kako se ponašati kad gledaju svoje roditelje, budite pozitivan primjer. Ako ste vi mirni i pokazujete razumijevanje, dijete uči da je prihvaćeno. Dijete koje je prihvaćeno puno bolje napreduje.

Ako imate pitanja ili vas nešto brine, obratite se izabranom pedijatru/obiteljskom liječniku ili patronažnoj službi!

KALENDAR CIJEPLJENJA

NAVRŠENA DOB

CJEPIVO	MJESECI				GODINE	
	0	2	4	6	1	5
BCG	BCG					
HIB		HIB	HIB	HIB	HIB	
DI-TE-PER		DTPa	DTPa	DTPa	DTPa	DTPa
POLIO		IPV	IPV	IPV	IPV	
DI-TE						
MO-PA-RU						MPR
HEPATITIS B		HBV	HBV	HBV	HBV	
Pn		Pn	Pn		Pn	

BCG - cjepivo protiv tuberkuloze

HIB - cjepivo protiv haemofilusa influenzae tipa B

DI-TE-PER - cjepivo protiv difterije, tetanusa i pertusisa (hripavca)

POLIO (IPV) - cjepivo protiv dječje paralize (inaktivirano)

MO-PA-RU - cjepivo protiv morbilija (ospica), parotitisa (zaušnjaka) i rubeole

DI-TE - cjepivo protiv difterije i tetanusa

HEPATITIS B - cjepivo protiv hepatitisa B

Pn - cjepivo protiv pneumokoka

Pilot-program „Faza III: Testiranje Jamstva za svako dijete u Hrvatskoj“ financiran je sredstvima Europske unije, a Médecins du Monde ASBL - Dokters van de Wereld VZW je provedbeni partner Fonda Ujedinjenih naroda za djecu (Ured UNICEF-a za Hrvatsku).

Informacije i stavovi sadržani u ovom letku pripadaju autorima i ne odražavaju nužno službeno stajalište Europske unije. Niti institucije, ni tijela Europske unije, niti bilo koja osoba koja djeluje u njihovo ime ne mogu se smatrati odgovornima za upotrebu informacija sadržanih ovdje.

ŠTO MOŽE VAŠE DIJETE

U DOBI OD 18 MJESECI

unicef
za svako dijete

Financira
Europska unija

ŠTO VEĆINA DJECE MOŽE U DOBI OD 18 MJESECI

- Udaljava se od vas, ali gleda da se uvjeri da ste blizu.
- Pokazuje vam nešto zanimljivo (usmjerava vas na to).
- Pruža vam ruke da ih operete.
- Gleda s vama nekoliko stranica u knjizi.
- Pomaže vam da ga obučete guranjem ruke kroz rukav ili podizanjem noge.
- Pokušava izgovoriti tri ili više riječi, osim „mama“ ili „tata“.
- Prati upute u jednom koraku bez ikakvih gesti, poput davanja igračke kad mu kažete: „Daj mi je.“
- Oponaša roditelje dok obavljaju kućanske poslove, poput metenja metlom.
- Igra se s igračkama na jednostavan način, poput guranja autića.
- Hoda samostalno.
- Pije samostalno iz šalice bez poklopca i ponekad proljeva sadržaj šalice.
- Hrani se prstima.
- Pokušava koristiti žlicu.
- Penje se i silazi s kauča ili stolice bez pomoći.

KAKO MAMA I TATA MOGU POMOĆI?

- Hvalite ponašanje koje vam se sviđa kod djeteta, a manje obraćajte pažnju na ponašanja koja vam se ne sviđaju.
- Postavljajte jednostavna pitanja kako biste pomogli svom djetetu da razmisli o tome što ga okružuje. Na primjer, pitajte ga: „Što je to?“
- Kroz pjesmice ili brojalice imenujte i pokazujte dijelove tijela.
- Naučite svoje dijete više riječi, tako da kad nešto imenuje, vi to dodatno opišete. Na primjer, ako kaže „Pas“, recite „Da, to je pas. Psi kažu „vau, vau“.
- Igrajte se sa svojim djetetom dodavanja loptom, guranja autića ili spremanja u posudu.
- Čitajte knjige i razgovarajte o slikama koristeći jednostavne riječi.
- Dajte djetetu igračke i predmete koji potiču igru pretvaranja, poput lutke i dekice za bebu.

DNEVNA RUTINA

Nudite djetetu različite okuse hrane.

Neka vaše dijete za piće koristi šalicu bez poklopca i vježbajte jesti žlicom.

Imajte stalne rutine za spavanje i jelo. Na primjer, sjedite zajedno za stolom dok jedete. Ovo pomaže u uspostavljanju rutine obroka u vašoj obitelji.

Dajte djetetu jednostavne izbore. Neka vaše dijete bira između dvije stvari. Na primjer, kad se oblačite, pitajte ga koju majicu želi nositi.

Pomozite svom djetetu da nauči o tuđim osjećajima i što da zatim učini. Na primjer, kad vidi dijete koje je tužno, recite „Tužan je, idemo mu donijeti igračku“.

